

Parochie Maria Sterre der Zee

Jaarverslag 2019

Voorwoord

Het jaar 2019 ligt alweer enige tijd achter ons. Een jaar dat voorbij is, kún je zien als een tijdkundige eenheid maar is daarmee niet per definitie een afgesloten geheel. Allerlei feiten en gebeurtenissen hebben hun doorwerking in het volgende jaar. Er is veel gebeurd, waar we met dankbaarheid op mogen terugkijken. Daarvoor is dit jaarverslag bedoeld. Ik ben de vele vrijwilligers in onze parochie dankbaar voor hun toewijding en inzet. Zonder hen zou onze parochie niet kunnen functioneren. Hetzelfde geldt voor mijn collega's in het pastoraal team. Achter hun inzet zie ik steeds weer veel geloof, inspiratie en enthousiasme! Dat geldt ook voor onze assistenten, de Broeders van St. Jan en de leden van de gemeenschap Hircos. Via deze weg wil ik iedereen bedanken voor zijn en haar betrokkenheid bij onze parochie – ook diegenen die trouw meevieren in de liturgie en de vele mensen die ons financieel blijven steunen!

Voor een parochie kun je allerlei beelden of metaforen gebruiken. Bij het schrijven van dit voorwoord dacht ik aan de eerste brief van de apostel Petrus. Hij gebruikt, als hij over Christus en de kerk spreekt, het beeld van een hoeksteen en levende stenen (I Petrus 2, 4-9). Wij zijn de levende stenen, waaruit de kerkgemeenschap is opgebouwd. Aan de kerk, aan de parochie, bouw je samen als levende mensen. De hoeksteen noemt Petrus apart, hij bedoelt daarmee onze Heer Jezus Christus. Een hoeksteen wordt als eerste gelegd, de rest wordt daar opgebouwd. Ik vind het een mooi beeld! En Petrus waarschuwt om de hoeksteen niet af te wijzen. Een aansporing voor ons om steeds te beseffen dat we kerk, parochie zijn met Christus in ons midden. Rondom Hem komen we samen als we de eucharistie vieren, Zijn woord horen of Hem aanbidden in het H. Sacrament. Al het andere: gemeenschap-zijn, ontmoeting, dienen, leren, vergaderen enz. komt daaruit voort. De Hoeksteen! Het is steeds weer goed om terug te keren naar onze bronnen. Waar ging het de eerste christenen om en waar zou het ons om moeten gaan? Onze kerk, onze parochie heeft alleen toekomst als we een duidelijke identiteit veilig stellen. En deze identiteit heeft voor mij minder of zelfs niets te maken met allerlei bijzaken waar we vaak zo druk mee zijn. Een biddende verbondenheid met Hem en liefdevol beschikbaar zijn voor mensen, dat is toch het hart van het evangelie?

Ik wens onze parochie Maria Sterre der Zee toe dat we vanuit een inspirerende geloofshouding mogen leven en werken in onze mooie stad Den Haag; dat we een welkom thuis bieden voor de mensen die hier wonen en werken.

Dolf Langerhuizen
Pastoor

Jaarverslag 2019

1. Inleiding

Het jaarverslag 2019 geeft een overzicht van activiteiten van en in de rooms-katholieke Parochie Maria Sterre der Zee te Den Haag en is tevens de verantwoording van het parochiebestuur over zijn werkzaamheden. Het parochiebestuur beseft dat de parochie zonder toegewijde vrijwilligers zijn werk niet optimaal kan uitvoeren. Vrijwilligers zijn onontbeerlijk naast onze betaalde medewerkers. Het bestuur dankt dan ook iedereen die een bijdrage, in welke vorm dan ook, heeft gegeven aan de verdere groei van onze parochie. Daarbij behoren natuurlijk ook de parochianen. Veel dank aan hen voor hun zo belangrijke financiële steun!

2. Bestuur

Samenstelling

Het parochiebestuur bestond per 31 december 2019 uit de volgende leden:

Pastoor A.L. Langerhuizen (voorzitter)

Dhr. J.E.P. Maas (vicevoorzitter)

Dhr. F.M. Fox (secretaris)

Dhr. H.C.P.J. van Ruijven (penningmeester)

Dhr. A.C.M. van der Sluijs (projecten)

Dhr. H.A. Vrans (fondsenwerving en culturele gemeenschappen)

Dhr. A.F. Keijzer (gebouwen)

Adviseur van het bestuur

Mw. M.M. Meeussen (in- en externe communicatie)

Het bestuur kwam elfmaal voor reguliere vergaderingen en éénmaal voor de jaarlijkse beleidsochtend bijeen waarbij het beleidsplan 'Eendrachtig verder' (2018 – 2021) waarin de deelonderwerpen, de zogenaamde pijlers, worden besproken:

- Geloof
- Toekomst
- Eendrachtig als lichaam (bestuur/organisatie)
- Zichtbaarheid. Aanwezigheid in Den Haag (diaconie)

Deze deelonderwerpen vormden de punten van discussie die moeten uitmonden in actieplannen.

Het parochiebestuur bezocht in het verslagjaar de geloofsgemeenschappen H. Antonius Abt, H. Jacobus de Meerdere en H. Agnes alwaar parochianen,

pastoraatsgroepen en beheercommissies kennis konden maken met de leden van het bestuur en met hen in discussie konden treden over diverse onderwerpen binnen parochie en gemeenschap.

Leden van het parochiebestuur bezochten diverse bijeenkomsten die door de gemeente Den Haag en het bisdom Rotterdam werden georganiseerd. Bij de algemene ledenvergadering van het Haagse Aandachtcentrum in de Schoolstraat waren ons oud-bestuurslid de heer Van Woerkom en onze secretaris de heer Fox, ter vervanging van ons oud-bestuurslid mevrouw Olgers-van Schie, namens de parochie aanwezig. De heer Van Woerkom is bestuurslid van het Aandachtscentrum, mevrouw Olgers- van Schie was de vertegenwoordiger vanuit onze parochie.

Wijzigingen in bestuur

Tijdens het verslagjaar wijzigde de samenstelling van het parochiebestuur als volgt: de heer T.C.A.M. Van Woerkom en mevrouw L. Olgers-van Schie verlieten het bestuur. We zijn hen veel dankbaarheid verschuldigd voor hun jarenlange constructieve en belangeloze inzet. Voor hen in de plaats werden nog geen nieuwe bestuursleden benoemd. Mevrouw M.M. Meeussen kreeg de portefeuille in- en externe communicatie. Wegens haar werk bij het bisdombureau van Rotterdam kan zij op dit moment geen benoemd bestuurslid zijn. Mevrouw A. Akkerman gaf aan vanuit haar expertise en functie het bestuur graag te willen helpen bij strategie en beleid en ambieert geen bestuursfunctie.

Centraal secretariaat

Binnen het parochiesecretariaat waren geen wijzigingen in de samenstelling. De dames L.H.A. van Oordt en M.S. Lagers zijn verantwoordelijk voor het reilen en zeilen van het centrale parochiesecretariaat waaronder de parochianenadministratie Docbase, roostervieringen op de website en in Stella Maris, notuleren van diverse overleggen waaronder het pastoraal teamoverleg en het parochiebestuur, opstellen handboek personeel, etc. Het parochiesecretariaat onderhoudt o.a. contacten met de secretariaten van de geloofsgemeenschappen.

Vanuit de Rijksoverheid werd bepaald dat kerken bij de Kamer van Koophandel ingeschreven moeten worden en derhalve een Kamer van Koophandel-nummer moeten krijgen. Het KvK-nummer van onze parochie is 74904302.

Beheercommissies

Per 1-1-2019 waren de volgende beheercommissies benoemd:

- H. Agnes:

mw. J. Spoelder (secretaris, voorzitter a.i.), dhr. H.L.A. Habraken (budgethouder) en mw. J.C.P.M. van der Klaauw

- H. Antonius Abt:

mw. A.L.I. Damen-Spruit (voorzitter a.i.), dhr. A.C.J. de Rouw (secretaris), dhr. P. E. Plasschaert (budgethouder) en mw. A.M.E.L. Beeloo-Jacobs

- H. Driekoningen

Per 1-1-2019 waren de functies nog niet ingevuld.

- H. Ignatius van Loyola:

dhr. A.C.M. van der Sluijs (voorzitter a.i.)

- H. Jacobus de Meerdere:

dhr. H. Timmermans (voorzitter), dhr. F. Hoefsmit (secretaris), dhr. M. Huisman (budgethouder), mw. M. Nagel, mw. T.J.M.A. Atmer, dhr. A.C.C.M. van der Wee

- H. Willibrord:

dhr. G. van Dommelen (voorzitter), dhr. J.M. Fillikes (secretaris, budgethouder a.i.) en mw. S.A.J. Bernadina (gebouwen)

Wijzigingen

Per 1 april 2019 werden benoemd tot respectievelijk secretaris en budgethouder van de beheercommissie H. Driekoningen, dhr. J.J.J.M. Oomen en P.N.M. Winnubst. En per 1 augustus 2019 werd dhr. H.A.R. Kampen benoemd tot voorzitter.

Per 1 april 2019 beëindigde dhr. A.C.M. van der Sluijs zijn voorzitterschap a.i. van de beheercommissie H. Ignatius van Loyola en werden benoemd: dhr. R. Wiegant (voorzitter), mw. Y. Groenewegen (secretaris) en dhr. W. Niemantsverdriet (budgethouder).

Per 1 september werd bij de beheercommissie H. Jacobus de Meerdere het voorzitterschap van dhr. H. Timmermans overgenomen door dhr. M. Huisman, die dit combineert met de taak als budgethouder. Dhr. H. Timmermans bleef lid van de beheercommissie H. Jacobus.

Dhr. W. Niemantsverdriet werd per 1 oktober 2019 benoemd tot budgethouder bij de beheercommissie H. Willibrord. Hiermee is dhr. Niemantsverdriet zowel bij de H. Ignatius de Loyola als bij de H. Willibrord budgethouder.

3. Activiteiten en ontwikkelingen in de parochie

Van Navision naar Docbase

In dit verslagjaar werd de conversie van het administratieprogramma met alle gegevens van de parochianen Navision naar Docbase een feit. Docbase is een wijdverspreid administratieprogramma waarmee een groot aantal instellingen en de overheid werken. De Nederlandse kerkprovincie heeft enige jaren geleden het

besluit genomen dit programma in te zetten ter vervanging van het programma Navision. De conversie heeft nog niet geleid tot een adequaat gebruik van Docbase en kent nog veel hulpvragen bij de vrijwillige gebruikers op onze secretariaten. Medewerkers van het bisdombureau doen er alles aan om problemen telefonisch of ter plekke te verhelpen. Het programma Navision is, volgens afspraak, niet meer te benaderen.

Parochiedag

Zaterdag 12 oktober was de geloofsgemeenschap H. Antonius Abt gastheer voor de viering van het feest van Maria Sterre der Zee, patrones van onze parochie. De dag begon met een eucharistieviering met het pastoraal team. Aansluitend voerde organist Patrick Hopper het Stella Maris van père Benoît uit.

Tijdens het lunchbuffet dat erop volgde, ontstond een spontane sing-along met koorlid Jeroen Lalleman aan de piano. Daarna konden de aanwezigen kiezen uit twee activiteiten: in de pastorie door diaken Van Zoelen geïnformeerd worden over de parochiële Paulusreis of in de kerk een lezing volgen over Lev Tolstoj door Sieuwert Haverhoek. Hierna was het tijd voor muziek, verzorgd door gospelkoor Heaven's Touch van de H. Willibrordgemeenschap. Bij het laatste swingende nummer nam pastor Jan Eijken plaats achter het drumstel en ontpopte zich als een ware slagwerkvirtuoos. Tot verbazing en plezier van de toehoorders. Tussen de bedrijven door verzorgden de

Vrienden van de Abt rondleidingen in de kerk en boden de Wereldwinkeliers van de Abt hun eerlijke producten te koop aan. Met een mini-Mariaconcert en een ferme borrel kwam de parochiedag tot een einde.

Parochieblad Stella Maris

In het verslagjaar kwam het parochieblad Stella Maris zevenmaal uit. Naast de reguliere uitgaven was er ook een kerstnummer. Op 25 mei namen Agnes Damen en Monique Meeussen deel aan een bijeenkomst voor redacties van parochie- en gemeentebleden die uitgegeven worden via De Zalige Zalm. De dames volgden workshops rond verhalend vertellen en een goed gebruik van foto's.

Het proces van integratie van de maandbladen in Stella Maris 'nieuwe stijl' liep vertraging op. Inmiddels heeft het parochiebestuur besloten tot de gewenste

integratie van deze uitgaven. Gestreefd wordt om één en ander voor de zomer 2020 te realiseren. In Stella Maris is in de loop van het jaar gestart met de nieuwe rubriek 'Kijkje in de ziel'.

De Transparante Kerk

Het afgelopen jaar heeft de werkgroep Transparante Kerk vooral gebruikt om te ontdekken op welke festivals zij een toegevoegde waarde kunnen hebben. Daarvoor bezochten ze het Bevrijdingsfestival op het Malieveld en namen deel aan 'Oh, oh, intro' naast de reguliere activiteiten die ze het jaar daarvoor ook al ondernamen. Daarnaast hebben ze nagedacht over de verhalen die ze wilden

vertellen en de attributen die ze daarbij nodig dachten te hebben. Ze hebben op deze onderwerpen stappen gemaakt en weten nu beter waar de kwetsbare plekken zitten van de Transparante Kerk. De praktijk laat zien dat er onvoldoende partners in het maatschappelijke veld zijn en dat het team met te weinig mensen is om goed geïnformeerd een consistent verhaal te vertellen.

Het komend jaar gaan ze daar hard aan werken. Op basis van een lange lijst Haagse organisaties gaan zij, één op één, met mogelijke partners in gesprek om te kijken waar we elkaar kunnen vinden en versterken. Tegelijkertijd wil het team ook in 2020 weer bij alle gemeenschappen langsgaan om ze betrokken te houden bij waar het team Transparante Kerk mee bezig is. Een goede vorm met voldoende beeldend materiaal wordt komend jaar verder uitgewerkt.

Kerk en goed

Onder onze parochie vallen de volgende kerkgebouwen met pastorieën:

kerkgebouw

H. Antonius Abt

H. Paschalis Baylon

H. Theresia van Avila

Onbevlekt Hart van Maria

O.L.V. Onbevlekt Ontvangen

geloofsgemeenschap

Antonius Abt (Scheveningseweg)

Driekoningen (Wassenaarseweg)

Poolse parochie H. Johannes Paulus II (Westeinde)

Driekoningen (Bloklandenplein, Marlot)

Ignatius (Elandstraat)

H. Jacobus de Meerdere
H. Agnes
H. Martha

Jacobus (Parkstraat)
Agnes (Beeklaan)
Willibrordus (Hoefkade)

Daarbij zijn wij eigenaar van de aan de eredienst onttrokken kerk H. Theresia van Lisieux (Apeldoornselaan). Daarnaast is de Lourdeskapel van de geloofsgemeenschap H. Antonius Abt (Berkenbosch Blokstraat) dagelijks open voor stilte en Mariaverering.

Alle kerkelijk kunst in onze gebouwen zijn op hun waarde getoetst en geregistreerd met hulp van Museum Catharijneconvent in Utrecht.

Met de Poolse parochie H. Johannes Paulus II, die gebruikmaakt van de kerk H. Theresia van Avila aan het Westeinde, wordt begin 2020 een nieuw huurovereenkomst gesloten. Deze overeenkomst zou in 2018 reeds ondertekend worden, maar werd vertraagd.

De Theresia van Lisieux kerk, ook wel de Theresia van het Kind Jezus kerk genoemd, staat al geruime tijd leeg. De kerk is verkocht onder voorwaarde dat de gemeente Den Haag de vergunning afgeeft voor het nieuwbouwplan welke gemaakt is. De gemeenteraad heeft, na enkele omwonenden gehoord te hebben, in december unaniem besloten om deze vergunning niet te verlenen. Men ziet liever dat het gebouw blijft bestaan en een andere invulling krijgt. Hoe het nu verder gaat, is niet duidelijk.

De Marthakerk en pastorie aan de Hoefkade en de Stortenbekerstraat zijn aan de buitenkant opnieuw in de verf gezet zodat alles er weer keurig bijstaat.

Onze parochie wil het energieverbruik beperken. Enerzijds om de stijgende uitgaven te beperken, anderzijds omdat we graag willen verduurzamen. Er wordt nu beter gelet op doorberekening van de kosten voor energie bij incidentele verhuur. Daarnaast is er nu een richtlijn voor het verwarmen van de kerken tijdens de vieringen. Na enige aanloopproblemen met de verwarmingsinstellingen wordt de nieuwe richtlijn nu overal gehanteerd.

Derde geldstroom/verhuur

Het is voor onze parochie in toenemende mate moeilijk om voldoende middelen bijeen te brengen om alle kosten te betalen. Met name de gebouwen drukken zwaar op de begroting. Zeker wanneer je dit afzet tegen de dalende inkomsten gezien het kleiner worden van de groep actieve parochianen.

In toenemende mate worden er dan ook kerken ingezet om middels concerten, lezingen en exposities extra middelen te vergaren. Dit is niet altijd eenvoudig omdat met name de op- en afbouw bij concerten zwaar werk is en de vrijwilligers op leeftijd zijn. Echter leveren deze inspanningen zeker een belangrijke financiële bijdrage aan de begroting op. Daarnaast is het belangrijk om aan zoveel mogelijk mensen onze prachtige kerken te tonen.

Geloofsleerlingen

In 2019 zijn acht volwassenen door het H. Doopsel, het H. Vormsel en de H. Communie in de katholieke kerk opgenomen. Ook was er iemand die protestant was gedoopt, in onze parochie het H. Vormsel heeft ontvangen, en zo tot de katholieke kerk toetrad. Naast deze negen negen mensen waren vier parochianen die wel

katholiek gedoopt waren, maar nooit het H. Vormsel ontvangen hadden. Zij hadden aangegeven graag alsnog dit sacrament te willen ontvangen. De meeste van hen volgden de dertien avonden die door parochievicaris Van der Helm en pastoraal werkster Witteman werden gegeven in de pastorie van de Sint Jacobus. Een aantal van hen weet

ook de weg naar de parochie in de vorm van vrijwilligerswerk te vinden. Voor het jaar 2020 is opnieuw een groep gestart die graag in de katholieke kerk wil worden opgenomen.

Oecumene

In de Haage Gemeenschap van Kerken (HGK) nemen vanuit onze parochie Ton Lutter en parochievicaris Ad van der Helm deel aan de vergaderingen. Ad van der Helm is voorzitter van de HGK. Vanuit de parochie De Vier Evangelisten nemen pastor Duncan Wielzen en Christiaan Steenbergen deel aan de vergaderingen. De zichtbare activiteiten zijn vooral de vieringen: in januari rond de Gebedsweek voor de Eenheid, maar ook 4 mei, 15 augustus en de Shoa herdenking in april. Dit jaar werd voor de tweede maal op 1 juli een herdenking van de slavernij georganiseerd (Keti Koti) met dialoogtafels waar christenen van allerlei achtergronden met elkaar

over vormen van slavernij in gesprek zijn gegaan. Vanuit de HGK wordt ook deelgenomen aan interreligieuze activiteiten zoals de interlevensbeschouwelijke Prinsjesdagviering op Prinsjesdag en het gemeentelijke platform 'Zorgzaam uit overtuiging', waarbij de vertegenwoordigers van de levensbeschouwingen de gemeente Den Haag adviseert inzake WMO.

MOV

De werkgroepen Missie, Ontwikkeling en Vrede (MOV) hebben tijdens de Veertigdagentijd in alle geloofsgemeenschappen van onze parochie geld ingezameld voor het Vastenactieproject 'Lumen Valley' in het noorden van Togo. De Broeders van St. Jan, ook in onze parochie actief, zijn daar in 2016 gestart met korte beroepsopleidingen voor de vele werkloze jongeren. In 2019 ging het om een opleidingen voor metselaar - vooral gericht op jonge mannen - en één voor irrigatiedeskundige, specifiek gericht op jonge vrouwen. Met beide beroepen kunnen zij op veel plaatsen in Togo werken, geld verdienen en een zelfstandig bestaan opbouwen. Diaken Jouke Schat en zijn vrouw Cécile, kinderarts, die zelf in Togo

hebben gewoond en gewerkt, hebben met foto's en hun verhalen ons enthousiast gemaakt voor dit project. De opbrengst in onze

parochie bedroeg ongeveer €12.000,- . Tijdens de Adventstijd hebben we een project van de landelijke Adventsactie gesteund: het aanpakken van moeder- en kindersterfte in El Salvador. Op het platteland, in Guarjila, is een gezondheidskliniek. Deze wil graag het opvanghuis uitbreiden, waar aanstaande moeders de laatste weken voor hun bevalling kunnen verblijven. Behalve medisch onderzoek van moeder en kind krijgen de moeder én vaders voorlichting, o.a. over borstvoeding. Enkele tientallen gezinnen krijgen ook uitleg over en praktische hulp bij het aanleggen en onderhouden van een moestuin om een gevarieerde en gezonde maaltijd te kunnen bereiden. Dit project heeft in onze parochie ongeveer €10.000,- opgebracht.

Website en social media

De parochie heeft in 2019 56.171 bezoekers op de website www.rkdenhaag.nl mogen ontvangen (in 2018 waren dit er 53.868); dat is een stijging van 4,28%. Van alle bezoekers was 81% nieuw op onze website (of iemand die met een ander apparaat op de website heeft gekeken dan dat diegene eerder deed). Ook de social media van de parochie heeft een opmars gemaakt: steeds meer mensen weten de weg naar de Facebook (www.facebook.com/rkdenhaag) en Twitter (www.twitter.com/rkdenhaag) te vinden. Zo kregen we er bijvoorbeeld 70 nieuwe volgers bij op Facebook. Het social media team probeert, net als de webredacteuren van de website, geïnteresseerden te informeren en te inspireren met alle berichten die worden geplaatst. Te zien is dat er steeds meer mensen reageren op de geplaatste berichten op de social media. Dat is een interactie die de redactie in 2020 graag wil doorzetten en stimuleren.

Personeel en zorg

Een parochie kan niet zonder vaste medewerkers, pastoraal medewerkers, bestuur en vrijwilligers. Het bestuur is werkgever van het team vaste medewerkers. Leden van dit team zijn:

Parochiesecretariaat:

Mevrouw M. Lagers, mevrouw L. van Oordt

Kosters:

De heer W. Kuipers, de heer R. Ammerlaan

Organisten en/of dirigenten:

De heer W. Hazeu, mevrouw M. voor 't Hekke, de heer P. Hopper, de heer A. de Kort (nam in 2019 afscheid), de heer J. Laus, mevrouw O. Kryuchkova, de heer R. Ram en de heer W. Voogd

Pastoraal team:

De heer D. Langerhuizen, pastoor

De heer A. van der Helm, parochievicaris

De heer J. Rivadeneira Aldás, parochievicaris

De heer V. Wang SVD, parochievicaris

De heer J. Eijken, pastoraal werker

Mevrouw M. Witteman (tot 21 november 2019), pastoraal werker

De heer H. van Zoelen, diaken

Op 6 januari 2019 nam de parochie afscheid van pater Yan Asa SVD. Hij kreeg een nieuwe benoeming in Duivendrecht. Pater Vincent Wang SVD is benoemd tot zijn opvolger.

Het pastoraal team in de parochie

Het jaar 2019 is een bedrijvig maar ook inspirerend jaar geweest voor het pastoraal team van de parochie Maria Sterre der Zee. Op 6 januari hebben we afscheid genomen van pater Yan Asa SVD tijdens een feestelijke eucharistieviering in de Paschaliskerk. Pater Yan is opgevolgd door pater Vincent Wang SVD, vanaf najaar 2018 een bekend gezicht in onze parochie. Hij is namens de bisschop bevestigd als parochievicaris en lid van het pastoraal team door vicaris L. van Deelen in de Antonius Abtkerk op 24 maart. Naast liturgie behoort ook catechese tot een belangrijke taak van de leden van het pastoraal team. Zo is vanuit het team een bijdrage geleverd aan 6 bezinningsavonden 'Op weg naar Pasen' waarin werd nagedacht over de liederen uit de profet Jesaja. Ook de Alpha-cursus heeft plaatsgevonden, waar leden van het pastoraal team bij betrokken waren. Ook de vieringen van de Eerste Heilige Communie, het Heilig Vormsel, de huwelijksvoorbereiding, het voorbereiden van gezinsvieringen: de catechese speelt ook hier een belangrijke rol. De vele positieve reacties waren bemoedigend om door te gaan! Inspirerend waren de lezingen die op 27 februari en 11 april werden gehouden.

Onze voormalige collega diaken Ronald van Berkel heeft verteld over boek *'T zal je maar gebeuren* met daarin verhalen over zijn werkzame periode in de Haagse Schilderswijk. Pastoraal werker Jan Eijken deelde op 11 april, vanuit zijn dissertatie, zijn inzichten met ons over interculturele kerkopbouw in de Schilderswijk in de periode 2000-2010. In de Marthakerk, in dezelfde Schilderswijk, vond op 3 maart de internationale eucharistieviering plaats met de Utrechtse hulpbisschop Mgr. Th. Hoogenboom. Vanuit het pastoraal team is pater Vincent Wang in de zomer mee geweest met het Willibrordkamp. Ook Mgr. Van den Hende kwam op bezoek. Het is belangrijk om als parochie in Den Haag letterlijk 'in beeld' te blijven. Dat gebeurde meermaals met de Transparante Kerk, zo ook op 5 mei op Bevrijdingsdag op het Malieveld (zie foto). In juni is het pastoraal team op retraite geweest in de

Willibrordabdij te Doetinchem. Hier heeft het team met elkaar het dagritme gevolgd van de Benedictijnen aldaar en samen van Tomas Halik: 'Raak de wonden aan' gelezen en besproken. Ook in 2019 vond de jaarlijkse parochiedag plaats, in de Antonius Abtkerk op Scheveningen. Op 9 november vond in het parochiecentrum bij de Paschaliskerk een ontmoeting plaats van alle pastoraatgroepen in onze parochie met het pastoraal team. Nuttig en nodig. In een grote parochie is goede communicatie belangrijk. Het pastoraal team is de vrijwilligers in onze geloofsgemeenschappen dankbaar voor hun inzet en ondersteuning. Met elkaar vormen we onze parochie; de kerk van de Heer.

4. Facts & figures

Een kleine selectie uit de kerngetallen van parochie Maria Sterre der Zee:

1009	vieringen op zaterdagavond en zon- en feestdagen in 2019
75.052	getelde kerkgangers voor alle vieringen
13	paren hebben meegedaan aan de huwelijksvoorbereiding in 2019
127	dopelingen in 2019
58	communicantjes in 2019
26	vormelingen in 2019
13	huwelijken in 2019
51	uitvaarten in 2019

5. Samenwerking binnen en buiten de parochie

De parochie werkt samen met de volgende instellingen:

Dr. Ariënsstichting die in de Schilderswijk het MOC behartigt. Er wordt gewerkt aan een reorganisatie. De ondersteuning door MARA is geïntensiveerd. Nieuwe kandidaat-bestuursleden zijn gezocht en worden in 2020 benoemd. De voorstellen tot reorganisatie zijn door het bisdom goedgekeurd. Parochievicaris Van der Helm is lid van het bestuur, pastoraal werker Jan Eijken adviseert het bestuur en parochievicaris Vincent Wang is betrokken bij de voedselbank. Ook de PCI Maria Sterre der Zee is betrokken bij het MOC.

Het Aandachtscentrum is een oecumenische stichting waar in het bestuur een zetel door een parochiaan wordt ingenomen: Theo van Woerkom. Er zijn ook vrijwilligers vanuit de parochie. In dit centrum komen wekelijks circa 400 mensen.

Met de **Stichting Straatpastoraat** onderhoudt de parochie ook contacten. Er wordt soms via de katholieke pastor mevrouw Mul pastorale ondersteuning gevraagd. Via de Haagse Gemeenschap van Kerken wordt contact onderhouden: pastoraal werkster Marijke Witteman zit namens de katholieke kerk in het bestuur en vertegenwoordigt het Straatpastoraat in de HGK.

**Straatpastoraat
Den Haag**

Kerk in Den Haag: regelmatig verschijnen artikelen vanuit de katholieke gemeenschap in dit maandblad. Greet Kappers (parochiaan H. Antonius Abt) is hoofdredacteur geworden. Pastoraal werkster Marijke Witteman zit in de redactie en woont de redactievergaderingen bij. Het blad wordt in alle kerken van de parochie verspreid.

De samenwerking met **PCI** krijgt gestalte door het statutaire jaarlijks overleg van PCI-bestuur met het parochiebestuur. Daarnaast zijn er contacten indien via de pastores hulpvragen worden gesteld en wordt in het MOC samengewerkt.

De **Katholieke Vereniging Geestelijke Vorming** verleent regelmatig subsidie aan initiatieven van de parochie. Een lid van het pastoraal team, diaken Henk van Zoelen, is deel gaan uitmaken van het bestuur.

Samenwerking met Haagse Gemeenschap van Kerken, Stichting Prinsjesdagviering en Platform Zorgzaam uit Overtuiging: zie 'Oecumene'.

Culturele gemeenschappen

Na het vertrek van diaken Ronald van Berkel heeft pastoraal werker Jan Eijken de taak om tot beleid te komen voor de verschillende culturele groepen die parochie Maria Sterre der Zee rijk is, overgenomen. Het beleid valt uiteen in twee delen plus een invoeringsprogramma. Het afgelopen jaar is het beleid beschreven ten aanzien van groepen die in meer of mindere mate gaan integreren in de oude

gemeenschappen en van groepen die op een andere wijze georganiseerd zijn, zodat een gebruikersovereenkomst een betere oplossing is.

Het komende jaar staat in het teken van het voeren van gesprekken met alle betrokken culturele en oude gemeenschappen om te bepalen met welke benadering zij het best gediend zijn. Het doel is in beide gevallen om al onze parochianen zo goed mogelijk te laten aansluiten bij onze parochie maar wel met behoud van de waarden en gebruiken die voor hen belangrijk zijn.

MOC

Ook in 2019 is er weer een groot aantal activiteiten in het Multicultureel Ontmoetingscentrum (MOC) in de Schilderswijk georganiseerd. Kernthema's daarbij waren ontmoeten, opleiden en ondersteunen. Vanuit het MOC wordt er onder meer samengewerkt met de gemeente Den Haag, bisdom Rotterdam, stichting Mara en onze parochie. Het MOC is een project van de Dr. Ariënsstichting.

MOC Schilderswijk
Veel gezichten, één hart

Het bisdom Rotterdam heeft in het verslagjaar het pand aangekocht. Een aantal bestuursleden heeft aangekondigd terug te treden. Mede hierdoor heeft het bestuur besloten zich te heroriënteren op de toekomst en is er een kleine delegatie gevormd die uiteindelijk met het rapport 'Een noodzakelijke vernieuwing van de (bestuurlijke) aanpak MOC' kwam.

Het bestuur heeft de aanbevelingen uit het rapport overgenomen en er is gestart met de implementatie ervan. Van de parochie zal een inhoudelijke bijdrage worden gevraagd via een afvaardiging in de Raad van Advies. Tevens is er gestart met het werven van nieuwe bestuursleden. In 2020 zullen de nieuwe structuur en werkwijze verder geïmplementeerd worden. Ondertussen gaan de activiteiten rond de Voedselbank, het sociaal spreekuur, de taallessen en de maaltijden gewoon door.

6. Jeugd en gezin

Doopvieringen

In onze parochie vinden, verdeeld over de verschillende locaties, elke maand doopvieringen plaats. Ouders kunnen zich hiervoor bij het parochiesecretariaat of de lokale secretariaten aanmelden. De verplichte voorbereidingsavond met de ouders wordt op locatie verzorgd door de vrijwilligers van de doopcatechese.

Eerste Heilige Communie

In 2019 vond de voorbereiding van 58 communicanten plaats op vier verschillende locaties: 11 communicanten in de H. Agnes, 8 communicanten in de H. Antonius Abt, 13 communicanten in de H. Driekoningen, 8 communicanten in de H. Jacobus en 18 communicanten voor de gezamenlijke viering van de H. Willibrord- en de Ignatiusgemeenschap. Er was regelmatig een gezamenlijk overleg met alle begeleiders van de verschillende locaties onder leiding van pastoraal werkster Marijke Witteman. Er werd op twee locaties gebruik gemaakt van de methode 'Gods Grootste Geschenk', een methode van de Stichting Samuel Advies, op twee locaties werd gewerkt met de methode 'Blijf dit doen' van Adveniat Geloofseducatie. Er waren in mei en juni 2019 in totaal 4 vieringen: in de H. Agnes, de H. Antonius Abt, de H. Jacobus de Meerdere en de H. Ignatius van Loyola.

H. Vormsel

De Vormselviering samen met bisschop Van den Hende vond plaats op 17 februari in de H. Agneskerk. De 26 vormelingen waren op twee locaties voorbereid: een groep van 11 jongeren is door Piet en Evelien Rimmelzwaan voorbereid in de H. Agnesgemeenschap; Michiel Thijssen en pater Johannes Pio hebben een groep van 15 vormelingen in de Jacobusgemeenschap voorbereid. Als voorbereiding op het

ontvangen van het Heilig Vormsel hebben de beide groepen op de eigen locatie een boeteviering met gelegenheid voor het ontvangen van

het sacrament van Boete en Verzoening georganiseerd. De gemeenschappen hebben beiden hun eigen programma gevolgd voor de voorbereiding. Met 11 jongeren is vanuit de parochie deelgenomen aan de Vuurdoop. In juni zijn de vormelingen ontvangen door onze apostolische nuntius op de nuntiatuur, waar zij ook de H. Mis hebben meegevierd. Op 15 september startte de voorbereiding van de nieuwe groep vormelingen met de startviering in de H. Paschalis Baylonkerk.

The Passion

Diaken Henk van Zoelen is met een kleine groep jongeren naar Dordrecht afgereisd om The Passion bij te wonen. Hiervoor waren alle vormelingen van de afgelopen jaren uitgenodigd. Samen met een groep jongeren vanuit De Vier Evangelisten uit Den Haag Zuid hebben zij de eucharistieviering meegevierd in de Antoniuskerk in Dordrecht, waarin bisschop Van den Hende voorging en de voetwassing deed. Daarna liepen de jongeren mee in de tocht van The Passion en werden na afloop door de bus weer teruggebracht naar Den Haag.

Gezinscatechese en andere activiteiten

In alle gemeenschappen wordt speciale aandacht besteed aan gezinnen. Er zijn werkgroepen en vrijwilligers die zorgdragen voor de kinderwoorddienst tijdens de zondagsvieringen. Daarnaast zijn er verschillende activiteiten en aparte vieringen voor kinderen tijdens de hoogfeesten en worden er maandelijks speciale kinderen-/of jongerenvieringen georganiseerd met medewerking van verschillende kinderkoren en jongerenkoor PaMa. Zo brachten bijvoorbeeld op 10 april de kinderen van de H. Antonius Abt geloofsgemeenschap hun Palmpasenstokken naar

de bewoners van een

woonzorgcentrum.

In juni deed jongerenkoor

PaMa mee aan de 30^e editie van het

Nationaal

Kampioenschap

Jongerenkoren en

op 28 juli waren de St. Michael-Chorknaben op bezoek. Dit is een katholiek jongenskoor uit Schwäbisch Gmünd in Zuid-Duitsland dat, op koorreis in

Nederland, de eucharistieviering in de H. Antonius Abt muzikaal kwam opluisteren.

De Filipijnse gemeenschap vierde op 30 juni hun traditionele Family Fun Day in het Westbroekpark. Deze gemeenschap viert elke 2e en 4e zaterdag van de maand een

Engelstalige viering in de H. Antonius Abt. In de gemeenschap H. Ignatius van Loyola vonden regelmatig speciale vieringen voor en door kinderen en gezinnen

plaats. In februari was er een speciale viering met kinderzegen. Tijdens deze viering werd aan ouders het kaartje met de naam van hun kind, dat sinds de doop in de

doopkapel heeft gehangen, uitgereikt. Ook ontvingen alle kinderen de zegen. Ook was er tijdens de Veertigdagentijd de speciale Familiepaaswake op 20 april en op zondag 6 oktober de speciale viering rond Franciscus. In de H. Jacobusgemeenschap was er twee keer per maand (elke 1e en 3e zondag) gezinscatechese voor het hele gezin, waar de 63 kinderen verdeeld over verschillende leeftijdsgroepen, met behulp van de methode 'Licht op Ons Pad' van Adveniat Geloofseducatie catechese volgden. Ook voor de ouders was er elke 1^e zondag van de maand tijdens deze catechesemomenten gelegenheid om deel te nemen aan de oudervorming. De Blauwe Zusters organiseerden op de vrijdagavond de pizza-avonden voor meisjes tussen de 11 en 14 jaar. Voor de oudste tieners t/m 18 jaar waren er wekelijks avonden waar ze samen aten, bidden, speelden en deelden. Daarnaast organiseerden de zusters elke twee weken op zaterdagmiddag spel- en catechese activiteiten voor kinderen tussen 6-11 jaar.

Kisi Kids

Op 15 juni kwam Kisi Key naar onze parochie. Naast het opvoeren van de musical 'Paulus' in de H. Agneskerk, konden alle kinderen uit onze parochie deelnemen aan het voorprogramma en een paar liedjes meezingen met de Kisi Kids. Er waren voor die gelegenheid twee workshops door Kisi georganiseerd, waar de kinderen de liedjes angeleerd kregen.

Kampen

In de meivakantie zijn veel kinderen uit onze parochie mee geweest met de kampen van de Broeders van St. Jan. De jongste groep (6-9 jaar) ging naar Heiloo

voor het Duinenkamp, de tieners gingen met de bus naar België voor het Ardennenkamp. In de zomer is ook een kleine groep kinderen uit de parochie mee geweest met de zomerkampen van het bisdom Rotterdam. De vrijwilligers van de H. Agnes- en

Willibrordgemeenschap hebben in juli weer het Willibrordkamp georganiseerd met dit jaar het thema 'Geloven = vertrouwen' op basis van het verhaal van Daniël in de leeuwenkuil (zie foto).

Financieel verslag 2019

Het financiële resultaat van de parochie was in 2019 negatief € 179.598, -. In 2018 bedroeg dit negatief € 177.748, -. We kunnen constateren dat zonder specifieke maatregelen het financiële resultaat van de parochie zich de komende jaren zal blijven bewegen op dit niveau. Overigens was voor 2019 een negatief resultaat begroot van € 196.467, -. Het resultaat zal worden afgeboekt van het eigen vermogen van de parochie.

Zie ook bijgaand overzicht van inkomsten en uitgaven over 2019 en 2018.

Overzicht inkomsten en uitgaven 2019 en 2018		
Inkomsten	2019	2018
Bijdragen parochianen uit actie Kerkbalans, collectes en overige bijdragen	€ 738.053 €	738.694
Bijdragen parochianen voor derden	€ 29.840 €	35.380
Opbrengsten uit bezittingen	€ 553.542 €	519.493
Functionele inkomsten zoals subsidies	€ 24.492 €	13.614
Incidentele baten	€ 55.295 €	105.108
Totaal inkomsten	€ 1.401.222 €	1.412.289
Uitgaven		
Salarissen pastoraal team, dirigenten /organisten, kosters en overige persoonskosten	€ 644.382 €	665.790
Kosten kerken, pastorieën en andere gebouwen	€ 432.600 €	409.611
Kosten erediensten en pastorale kosten	€ 91.842 €	87.457
Verplichte bijdragen, w.o. afdracht aan bisdom	€ 160.097 €	157.437
Afgedragen collectes voor derden	€ 28.709 €	35.961
Beheerkosten, w.o. kosten schoonmaak, ICT, post en telefonie, etc.	€ 144.585 €	158.896
Incidentele lasten en financiële lasten	€ 78.605 €	74.885
Totaal uitgaven	€ 1.580.820 €	1.590.037
RESULTAAT	€ -179.598 €	-177.748

De uitgaven

De uitgaven zijn in 2019 licht gedaald ten opzichte van 2018: van € 1.590.037,- in 2018 naar € 1.580.820,- in 2019. Op detailniveau zijn er wel enkele grotere verschillen. Zo zijn de salariskosten gedaald onder meer vanwege vertrek/pensionering van medewerkers. De kosten voor onze gebouwen zijn daarentegen iets gestegen. Dit heeft voornamelijk te maken met het feit dat verzekeringspremies in 2018 extra laag waren door premierestituties. Door strikt uitgavenbeleid op onze beheerkosten (kosten voor schoonmaak, computers, bestuurskosten, kopieerkosten, drukwerk, enz.) zijn deze kosten weer gedaald. Echter, de rek is er wel uit; substantiële besparingen zijn er niet meer. Desalniettemin blijven we kritisch op onze uitgaven.

De inkomsten

Het is verheugend dat de inkomsten onder 'Bijdragen van parochianen' in 2019 niet noemenswaardig zijn gedaald ten opzichte van 2018. Na jaren van soms forse dalingen is hopelijk nu een stabiel niveau bereikt. Dit geldt zowel voor de opbrengst uit de actie Kerkbalans als ook voor de collectes. Uiteraard is het bestuur allen die financieel hebben bijgedragen hier zeer dankbaar voor. Elk jaar weer vragen het pastoraal team en het parochiebestuur haar parochianen om het werk van de parochie te ondersteunen met vrijwillige bijdragen. Het is verheugend te constateren dat velen hieraan gehoor blijven geven. Dank hiervoor!

Een andere inkomstenbron vormt de post 'Opbrengsten uit bezittingen'. Dit betreffen inkomsten uit onze gebouwen en inkomsten uit ons vermogen. De inkomsten uit onze gebouwen (verhuur) was in 2019 € 154.115,- en in 2018 € 132.714,-. Het beleid blijft dat we alle mogelijkheden voor verhuur van onze kerken en pastorieën, binnen de door het bestuur vastgestelde grenzen, dienen te benutten.

Voor wat betreft de inkomsten uit het vermogen is het beleid gehandhaafd dat een vast percentage van het vermogen als opbrengst in de exploitatie wordt opgenomen. De reden hiervoor, is dat eventuele grote verschillen in beleggingsresultaten teveel schommelingen kunnen veroorzaken in de jaarlijkse exploitatie, hetgeen ongewenst is. Het vaste percentage (3,5%) wordt eenmaal per drie jaar herzien. In 2019 bedroeg de opbrengst op basis van het vaste rendementspercentage na aftrek van kosten € 334.127,- en in 2018 € 338.775,-. De opbrengst uit het vermogen is essentieel om de continuïteit van de parochie mogelijk te maken.

Verder heeft de parochie ook in 2019 enkele substantiële donaties ontvangen van aan de parochie gelieerde stichtingen zoals de stichting Domus Aurea (€ 40.000,-) en de van Sonsbeeckstichting (€ 10.000,-). Deze donaties zijn geboekt onder 'Incidentele baten', samen met enkele andere incidentele baten. Heel veel dank gaat uit naar die stichtingen voor hun jaarlijkse bijdrage!

Diversen

In 2019 heeft de parochie een start gemaakt met de invoering van digitaal doneren. Steeds vaker komt het voor dat deelnemers aan onze vieringen geen cash geld hebben voor de collecte, maar wel willen doneren. Ditzelfde geldt voor incidentele bezoekers/passanten. In de H. Jacobuskerk is een donatiezuil ingericht. Deze geeft de mogelijkheid om een donatie per pinpas te doen. Uit de praktijk blijkt dat er dagelijks gebruik van wordt gemaakt. In 2020 zal verdere implementatie van de donatiezuil worden bekeken. Verder beschikt elke geloofsgemeenschap over een QR-code die is gekoppeld aan het Tikkie-systeem dat digitaal doneren mogelijk maakt vanaf de mobiele telefoon. Pas in 2020 zal iets gezegd kunnen worden over het succes hiervan.

Doordat ook in 2019 de benodigde vergunningen voor de herbouw op de plek van de te slopen kerk en pastorie aan de Apeldoornseleen niet zijn afgegeven, heeft de juridische overdracht aan de koper niet kunnen plaatsvinden. Wel is met de koper overeengekomen dat de lopende kosten kunnen worden doorbelast.

Helaas heeft de parochie in 2019 geen legaten ontvangen. Mede daardoor is het legateren aan de parochie nadrukkelijk onder de aandacht van onze parochianen gebracht.

Conclusie

Uiteraard dienen in onze parochie de kosten en opbrengsten enigszins in evenwicht te zijn. Dat is in 2019 wederom niet gelukt. Dit zal ook de komende jaren niet lukken. Zoals eerder gezegd zijn er nauwelijks besparingsmogelijkheden meer. Bovendien is het beleid erop gericht om onze kerken open te houden en geforceerde besparingen op onze personeelskosten zijn niet aan de orde. Voor onze inkomsten blijven we afhankelijk van de financiële betrokkenheid van onze parochianen. Maar we realiseren ons ook dat we in toenemende mate afhankelijk worden van opbrengst uit vermogen en van zogeheten derdegeldstromen zoals verhuur en donaties van gelieerde stichtingen.

Het bestuur kijkt desalniettemin vol vertrouwen naar de toekomst. De parochie beschikt over een fantastische groep vrijwilligers. Samen met hen kunnen we de organisatie actief houden. Daarom spreekt het bestuur haar grote dank uit aan ieder die op een of andere wijze een bijdrage levert om het mooie werk van de parochie voort te zetten!

H.C.P.J. van Ruijven, penningmeester

Op het moment van schrijven van dit financieel verslag (april 2020) is de pandemie van het corona-virus in volle gang. Uiteraard gaat dit gevolgen krijgen voor de parochie; ook op financieel gebied. De verwachting is dat met name de inkomsten als gevolg van tijdelijke kerksluitingen aanmerkelijk zullen dalen. In financieel opzicht zal 2020 een benard jaar worden.

Uitgave: Parochie Maria Sterre der Zee, mei 2020

Afbeeldingen: Gerard van Dommelen (pag. 1), Dolf Langerhuizen (pag. 2, 12), Facebook H. Antonius Abt (pag. 6), Harry Vrins (pag. 7), www.rkdenhaag.nl (pag. 8, 14), www.pixabay.com (pag. 9, 11), Adventsactie van Stichting BVA (pag. 10), www.straatpastoraatdenhaag.nl (pag. 14), www.mocschilderswijk.nl (pag. 15), Hante Visser (pag. 16, 17) Willibrord kampteam (pag. 18), www.kerksbalans.nl (pag. 20).

Drukwerk: Repro Van de Kamp

Parochie Maria Sterre der Zee
Neuhuyskade 97

2596 XK Den Haag
070-8209866

www.rkdenhaag.nl
www.facebook.com/rkdenhaag
[www.twitter.com/rkdenhaag](https://twitter.com/rkdenhaag)
<https://www.youtube.com/rkdenhaag2015>

